

Uppsala den 17 januari 2022

The logo for BOS.nu, featuring the letters 'BOS' in a large, bold, white font, followed by '.nu' in a smaller, white font, all set against a dark grey rectangular background.

Diarienummer: Fi2021/04095

Till: fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: matilda.hardange@regeringskansliet.se

YTTRANDE ÖVER PROMEMORIA Fi2021/04095, NYA SPELANSVARS-ÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV COVID-19

Finansdepartementet föreslår i promemorian restriktioner för bl.a. onlinekasino som liknar – men inte är identiska med – de restriktioner som gällde under stora delar av 2020 och 2021.

Branschföreningen för Onlinespel (BOS) avstyrker promemorians förslag.

Om BOS

BOS samlar tjugotalet onlinespelbolag som är verksamma i Sverige. Bolagen är verksamma på den konkurrensutsatta svenska spelmarknaden. De är obundna från staten i bemärkelse ägande, huvudman och styrelsesammansättning. Samtliga medlemmar har svensk spellicens för sådan verksamhet som är licenspliktig. BOS verkar för en sund och hållbar spelmarknad som bl.a. kännetecknas av ett starkt konsumentskydd, hög kanalisering och nolltolerans vid misstänkt kriminalitet liksom framförhållning och långsiktighet i regelverken.

BOS tidigare ställningstaganden

BOS har uttalat sig ett flertal gånger om de covid-restriktioner som infördes och därefter förlängdes under åren 2020-21.¹ Gemensamt för dessa uttalanden är att vi har avstyrkt

¹ <https://www.bos.nu/2021/09/08/begaran-att-avsluta-den-tillfalliga-forordningen-om-spelansvarsatgarder-2/>
<https://www.bos.nu/2021/06/03/pressmeddelande-bos-om-ku-kritiken-mot-shekarabi-den-pastadda-okningen-av-onlinespelande-saknade-grund/>
<https://www.bos.nu/2021/05/03/bos-avstyrker-forlangning-av-covid-19-restriktioner/>
<https://www.bos.nu/2021/04/09/presskommentar-bos-kommenterar-den-foreslagna-forlangningen-av-restriktioner-for-onlinekasino/>
<https://www.bos.nu/2020/11/23/bos-remissvar-pa-regeringens-forlangda-covid-19-restriktioner/>
<https://www.bos.nu/2020/11/10/bos-kommenterar-regeringens-forlangda-covid-19-restriktioner/>
<https://www.bos.nu/2020/07/13/nya-spelrestriktioner-lamnar-oklara-direktiv/>
<https://www.bos.nu/2020/06/06/copenhagen-economics-nara-halva-onlinekasinomarknaden-forlorad-om-regeringen-infor-nya-regler/>
<https://www.bos.nu/2020/06/05/bos-remissvar-pa-regeringens-reviderade-forslag-till-spelforordning/>
<https://www.bos.nu/2020/05/22/bos-kommenterar-regeringens-nya-utspel-om-spelbegransningar/>

restriktionerna. Vi har begärt evidens på den av regeringen påstådda alarmerande ökningen av onlinekasino, eftersom vi inte har sett en sådan utveckling i våra egna böcker. Vi har även oaktat spelmarknadens utveckling pekat på att restriktionerna är kontraproduktiva. De har alltså en påverkan på spelmarknad och konsument som är *negativ* för konsumentskyddet och folkhälsan. Detta hänger främst samman med två konsekvenser av restriktionerna:

Dels skapar restriktionerna incitament för högvolymkonsumenten att i stället för att spela hos något enstaka spelbolag i stället spela hos många bolag, för att på så vis åsidosätta insättningsgränsen. Detta agerande gör att inget spelbolag får en heltäckande bild av spelkonsumentens beteende, och därigenom slås den lagstadgade omsorgsplikten ut.

Dels skapar det ytterligare incitament för konsumenten – tillsammans med övriga tillägg av restriktioner från regeringen och Spelinspektionen – att söka sig bort från den regeltyngda licensmarknaden till den i den meningen enklare och mer attraktiva olicensierade spelmarknaden.

Vi påminner om att behandlingsinstitutet Spelfriheten tvingas konstatera att nio av tio hjälp-sökande klienter hos dem numera är avstängda i självexkluderingsystemet Spelpaus², men eftersom kanaliseringen i Sverige av framför allt onlinekasino är så svag har det ingen effekt. Klienterna söker sig till den olicensierade spelmarknaden. Liknande vittnesmål kommer från Spelberoendes Riksförbund och deras lokalavdelningar.

Spelmarknadens utveckling

Vi har efterfrågat fakta till stöd för regeringens påståenden om den kraftiga ökningen av onlinekasino. Några sådana fakta har aldrig presenterats, ej heller i den nu presenterade promemorian. I den nu presenterade promemorian hittar vi i stället en enda effektanalys (från Svenska Spel-professuren vid Lunds universitet) som om man ska tro Finansdepartementets promemoria främst utmärker sig genom uttalanden av normerande typ, som att "[t]rots att få spelare har kommit upp i maxgränserna för insatser menar *en* av forskarna bakom studien att förordningen i sig har ett viktigt *signalvärde*." [våra kursiveringar] Utöver själva effektanalysen synes alltså forskarrapporten vara marinerad med allmänt tyckande, låt vara klädd i vetenskaplig dräkt. Och vad själva effektanalysen anbelangar ger den vid handen att en procent (1%) har minskat sitt spelade, två procent (2%) har ökat (!) sitt spelande och 96-97% påverkades inte i sitt spelande alls till följd av den tillfälliga förordningen (del 3.3, sida 10). Om det ska dras en slutsats utifrån den enda effektanalysen som Finansdepartementet lutar sig mot är följaktligen en rimligare sådan att de tillfälliga spelansvarsåtgärderna var ineffektiva och marginellt *ökade* risken för problemspelande.

Även Sveriges riksdag har efterfrågat den sakliga grunden för tidigare implementerade restriktioner, och i frånvaro av dessa sett sig nödgad att i Konstitutionsutskottet kritisera

<https://www.bos.nu/2020/05/12/intervju-med-gustaf-hoffstedt-med-anledning-av-shekarabis-foreslagna-atgarder/>
<https://www.bos.nu/2020/04/30/ardalans-pyrrhusseger-riskerar-att-sanka-den-svenska-spelregleringen-om-spelarna-lamnar-foljer-bolagen-efter/>

² <https://www.mynewsdesk.com/se/spelfriheten-ab/pressreleases/samlingsrapport-oever-antalet-som-soekt-hjaelp-foer-sitt-spelberoende-under-2021-3153744>

ansvarigt statsråd för oförmågan att presentera belägg för sina påståenden.³ Vi är förbryllade över att återse nästan samma förslag som de tidigare av Konstitutionsutskottet så hårt kritiserade förslagen, med samma frånvaro av belägg för utvecklingen på spelmarknaden.

Det praktiska genomförandet

De nya covid-restriktionerna för spelmarknaden presenterades den 4 januari. Sista datum att svara på utsänd remiss är den 17 januari. Regeringen väntas fatta beslut i frågan den 20 eller den 27 januari. Enligt förslaget ska restriktionerna börja gälla den 7 februari. Det ger en tidsdräkt för implementering på i bästa fall ett par veckor. Det kan jämföras med spelbolagens egna tidsdräkter för förändringar av det här slaget, vilka ligger på tre till sex månader. Att förändringar tar tid beror på att många inblandade aktörer som är helt avgörande för att genomföra den praktiska förändringen inte arbetar i själva spelbolagen. I många fall är det dessutom aktörer som inte ens arbetar *åt* spelbolagen, men som likväl är nödvändiga för att genomföra en förändring av det slag som Finansdepartementet nu föreslår. Det faktum att de nya restriktionerna dessutom inte är identiska med de föregående lägger ytterligare en komplexitetsgrad på ett genomförande som redan från början är orealistiskt.

Om de nya tillfälliga restriktionerna ska genomföras – vilket BOS starkt motsätter sig – förordar vi åtminstone en skälig tidsdräkt till att verkställa dem. I proportionalitetsprincipens namn förordar vi då att samma regelverk som i tidigare covid-restriktioner tillämpas, något annat står inte i rimlig proportion till vad som avses uppnås. I så fall föreslår vi alltså en insättningsgräns på 5 000 kr, inte 4 000 kr.

Det konkurrensrättsliga

De fem största licensinnehavarna står för nära sjuttio procent av den konkurrensutsatta spelmarknaden i Sverige, och den konsolideringen synes öka över tid.⁴ BOS har inga synpunkter på den utvecklingen. Vi företräder såväl små som stora aktörer på den svenska spelmarknaden och deras inbördes kamp om marknadsandelar är inte vår sak. Vår sak är däremot att slå vakt om lika och schysta konkurrensvillkor på den svenska spelmarknaden. Finansdepartementets förslag till covid-restriktioner har en direkt inverkan på den marknaden, i det att de stora bolagen inte längre kan erbjuda konsumenten dennes samlade efterfrågan på spel, eftersom insättningsgränsen slår in vid 4 000 kr eller 5 000 kr. Effekten blir att konsumenten tvingas att söka sig bortom de fem aktörer som har sjuttio procent av den svenska marknaden. Inte för att konsumenten vill det, utan för att regeringen implementerat en förordning som driver konsumenten i den riktningen. Vi har inget emot att mindre aktörer på spelmarknaden tar marknadsandelar från större aktörer – vi är vänner av konkurrens – men att med regulatoriska medel framtvunga en sådan utveckling snarare än att låta konsumenten själv få välja fritt är inget som vi kan ställa oss bakom.

³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/ku-anmalan/granskning-av-statsradet-shekarabis-uttalande-som_H7A1dnr2022

⁴ <https://www.spelinspektionen.se/om-oss/statistik/statistiknytt/fem-licenshavare-star-for-68-procent-av-omsattningen-for-kommersiellt-onlinespel-och-vadhallning/>

I tjänsten,

Gustaf Hoffstedt
Generalsekreterare, Branschföreningen för Onlinespel (BOS)

gustaf.hoffstedt@bos.nu

www.bos.nu